

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра педагогіки вищої школи

ЗВІТ

з виробничої асистентської та науково-дослідної практики

Період проходження _15_. лютого _2021 р.____ – _26_. березня __.2021р. _

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма: «Педагогіка
вищої школи»
заочної форми навчання
Соколової Аліни Олегівни

Керівник практики від кафедри
Коркішко Артем Володимирович
Канд. пед. наук., старший викладач каф. ПВШ

Слов'янськ – 2021 р. __

Індивідуальний план роботи магістранта

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра педагогіки вищої школи

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Викладач-методист кафедри

" " 20_ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ виробничої асистентської та науково-дослідної практики

Період проходження _15_ .лютого __2021 р. ___ – _26_ .березня __.2021 р.

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма: «Педагогіка
вищої школи»
заочної форми навчання
Соколової Аліни Олегівни

Керівник практики від кафедри
Коркішко Артем Володимирович
Канд. пед. наук., старший викладач каф. ПВШ

Слов'янськ – 2021 р. __

Індивідуальний план роботи здобувача (приклад)

Розділ	Зміст роботи	Термін виконанн	Відмітка про
I. Навчально-методична робота	1. Ознайомлення з планом роботи кафедри.	16.02	вик.
	2. Ознайомлення з навчальними та робочими навчальними програмами дисциплін кафедри.	16.02	вик.
	3. Ознайомлення з методичними рекомендаціями дисциплін кафедри.	17.02	вик.
	4. Складання індивідуального плану практики та його затвердження.	17.02	вик.
	5. Відвідування лекцій провідних викладачів кафедри та їх аналіз.	18.02 – 23.03.	вик.
	6. Відвідування семінарсько-практичних занять провідних викладачів кафедри та їх аналіз.	18.02 – 23.03.	вик.
	7. Підготовка та проведення лекції на тему: «Невербальний імідж педагога ВШ».	23.02	вик.
	8. Підготовка та проведення лекції на тему: «Інноваційні педагогічні технології підготовки фахівців у розвинених країнах світу».	10.03.	вик.
	9. Підготовка та проведення практичного заняття на тему «Технології іміджування».	16.03	вик.
	10. Підготовка та проведення практичного заняття на тему «Я концепція особистості педагога ВШ».	23.03	вик.
II. Позааудиторна виховна робота	1. Ознайомлення з планом виховної роботи кафедри.	19.02	вик.
	2. Ознайомлення з планом роботи наукових гуртків, проблемних груп.	23.02	вик.
	3. Відвідування та аналіз засідань гуртка або проблемної групи.	24.02	вик.
	4. Підготовка та проведення одного позааудиторного заходу (науково-практичні конференції, олімпіади, засідання гуртків чи проблемних груп тощо).	18.03	вик.

III. Науково-дослідна робота	1. Ознайомлення з планом наукової роботи кафедри.	16.02	ВИК.
	2. Відвідування засідань кафедри, де обговорюються кандидатські та докторські дисертації, інші наукові проблеми.	4.03.	ВИК.
	3. Проведення дослідження за обраною науковою темою.	22.02.	ВИК.
	4. Підготовка <u>доповіді</u> на наукову конференцію «До проблеми професійної підготовки педагогів-тьюторів в закладах вищої освіти»	20.03	ВИК.
	5. Участь у наукових семінарах, конференціях, що проходять на кафедрі, в університеті.	Протягом практичної підготовки	ВИК.

Зразок оформлення щоденника

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра педагогіки вищої школи

ЩОДЕННИК

виробничої асистентської та науково-дослідної практики

Період проходження 15 . лютого 2021 р. – 26 .березня .2021 р.

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма: «Педагогіка
вищої школи»
заочної форми навчання
Соколової Аліни Олегівни

Керівник практики від кафедри
Коркішко Артем Володимирович
Канд. пед. наук., старший викладач каф. ПВШ

Слов'янськ – 2021 р.

Місце проходження практики: Донецька обл., м. Слов'янськ, 84116, вул. Г.Батюка, 19 ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» кафедра педагогіки вищої школи, завідувач кафедри – Топольник Яна Володимирівна, доктор педагогічних наук, доцент, 0502320404.

Відомості про керівника закладу та його заступників:

- 1) Омельченко Світлана Олександрівна, ректор, доктор педагогічних наук, професор.
- 2) Набока Ольга Георгіївна Перший, проректор, доктор педагогічних наук, професор.
- 3) Чайченко Станіслав Олегович, проректор з науково-педагогічної роботи, доктор фізико-математичних наук, професор.
- 4) Швидкий Сергій Миколайович, проректор з науково-педагогічної роботи, доктор історичних наук, доцент.
- 5) Іванчук Володимир Володимирович, проректор з науково-педагогічної роботи і соціально-економічного розвитку, кандидат філософських наук, доцент.
- 6) Колган Олена Володимирівна, помічник ректора, кандидат філологічних наук, доцент.
- 7) Решетова Ірина Анатоліївна, вчений секретар, кандидат педагогічних наук, доцент.

Індивідуальний план роботи здобувача

Дата	Зміст роботи (із записом власних вражень, думок, поглядів, побажань)	Примітка
15.02	Зустріч із керівником практичної підготовки з кафедри педагогіки вищої школи. Ознайомлення з документацією кафедри та основними її напрямками навчально-методичної, наукової та виховної діяльності.	виконано
16.02	Ознайомлення з планом роботи кафедри.	виконано
16.02	Ознайомлення з планом наукової роботи кафедри	
16.02	Ознайомлення з навчальними та робочими навчальними програмами дисциплін кафедри.	виконано
17.02	Ознайомлення з методичними рекомендаціями дисциплін кафедри.	виконано

17.02	Складання індивідуального плану практики та його затвердження.	виконано
19.02	Ознайомлення з планом виховної роботи кафедри	виконано
19.02.- 22.02.21	Розроблення планів занять, дидактичних і методичних матеріалів відповідно до вимог робочих навчальних програм дисциплін, за якими буде поводитись освітня діяльність. Консультація з кандидатом психологічних наук, доцентом Шайдою Наталією Петрівною.	виконано
18.02 – 23.03.	Відвідування лекцій провідних викладачів кафедри та їх аналіз.	виконано
22.03	Ознайомлення з планом роботи наукових гуртків, проблемних груп.	виконано
18.02 – 23.03.	Відвідування семінарсько-практичних занять провідних викладачів кафедри та їх аналіз.	виконано
23.02	Підготовка та проведення лекції на тему: «Невербальний імідж педагога ВШ».	виконано
24.02	Відвідування та аналіз засідань гуртка або проблемної групи.	виконано
27.02	Підсумок 2 тижня практики (обробка отриманих матеріалів, підготовка до наступного тижня)	виконано
1.03	Підготовка та проведення лекції на тему: «Інноваційні педагогічні технології підготовки фахівців у розвинених країнах світу».	виконано
4.03	Відвідування засідань кафедри, де обговорюються кандидатські та докторські дисертації, інші наукові проблеми.	виконано
6.03	Підсумок 3 тижня практики (обробка отриманих матеріалів, підготовка до наступного тижня)	виконано

22.02 – 20.03	Проведення дослідження за обраною науковою темою.	виконано
16.03	Підготовка та проведення практичного заняття на тему «Технології іміджування».	виконано
18.03 – 24.03	Підготовка та проведення одного позааудиторного заходу (науково-практичні конференції, олімпіади, засідання гуртків чи проблемних груп тощо).	виконано
Протягом практичної підготовки	Підготовка <u>доповіді</u> на наукову конференцію «До проблеми професійної підготовки педагогів-тьюторів в закладах вищої освіти».	виконано
20.03	Підсумок 3 тижня практики (обробка отриманих матеріалів, підготовка до наступного тижня)	виконано
22-23.03.21	Проведення психолого-педагогічного дослідження студентської академічної групи. Обробка та інтерпретація отриманих результатів.	виконано
23.03	Підготовка та проведення практичного заняття на тему «Я концепція особистості педагога ВШ».	виконано
24.03	Відвідування занять за розкладом Консультація з кандидатом психологічних наук, доцентом Шайдою Н.П.	виконано
Протягом практичної підготовки	Участь у наукових семінарах, конференціях, що проходять на кафедрі, в університеті.	виконано
Протягом практичної підготовки	Відвідування занять викладача кафедри доц. С.Д.Фатальчук з дисципліни «Професійний імідж педагога вищої школи»	виконано
Протягом практичної підготовки	Відвідування занять викладача кафедри доц. С.Д.Фатальчук з дисципліни «Світовий досвід та сучасні тенденції розвитку університетської освіти»	виконано
Протягом практичної підготовки	Проведення позааудиторної роботи та виховних заходів зі здобувачами академічної групи	виконано

	Спостереження за закріпленою групою	
24.03.21	Проведення виховного заходу з академічною групою Обговорення лекційних, практичних занять інших здобувачів-практикантів (В.О.Туровчик, П.А. Литвиненко).	виконано
25.03.21	1. Підготовка доповіді для науково-практичну конференцію ДВНЗ „ДДПУ” «До проблеми професійної підготовки педагогів-тьюторів в закладах вищої освіти» »	виконано
26.03.21	Оформлення звітних матеріалів і затвердження їх керівником з практичної підготовки. Підготовка до захисту звітних матеріалів про проходження виробничої асистентської та науково-дослідної практичної підготовки.	виконано

Список академічної групи

Пор №	Прізвище, ім'я по батькові	Доручення	Інтереси, хобі	Успішність	Сімейний стан
	Прізвище, ім'я, по батькові студента				
1.	Беляєва Марія Віталіївна			68б.	
2.	Бутко Дмитро Олександрович			93б.	
3.	Важинська Ольга Геннадіївна			70б.	
4.	Вінниченко Ольга Григорівна			78б.	
5.	Гайдар Сергій Олегович			90 б.	
6.	Д'яченко Дар'я Дмитрівна			77б.	
7.	Діденко Наталія Олегівна			70б.	
8.	Жадан Олександр Сергійович			76б.	
9.	Іванов Дмитро Леонідович			80б.	
10.	Кириченко Анастасія Миколаївна	староста		92	
11.	Кіпчу Руслан Ілліч			80б.	
12.	Кравчук Владислав Євгенович			78б.	
13.	Македонський Пилип Олександрович	зам. стар.		91б.	
14.	Осаволук Елла Анатоліївна			77б.	
15.	Пацура Ольга			79б.	

	Юрїївна				
16.	Правдюк Асїят Мїшелїївна	медїасектор		90б.	
17.	Птїцин Василь Сергїїович			73б.	
18.	Тищенко Марта Володимирївна	наково- методичний сектор		80б.	
19.	Ткаченко Ганна Юрїївна	дозвїлля і спорту		76б.	
20.	Черевань Євгенїя Олександрївна			72б.	

Лекційне заняття 23.02.2021

Факультет: фізико – математичний гр. М2 (М)

Тема: Невербальний імідж педагога ВШ

Мета вивчення: розкриття механізмів використання невербальних засобів спілкування в професійній діяльності педагога.

Навчальний час: 2 год.

Обладнання: мультимедійний проектор, комп'ютер, екран, навчально-методичне забезпечення (опорний конспект лекцій, підручники, навчальні посібники).

План лекції:

1. Невербальні аспекти професійного спілкування.
2. Просторова структура невербального спілкування.
3. Жести і міміка у професійній діяльності педагога вищої школи.
4. Тактильні впливи і використання ароматів як дієвий засіб невербального спілкування.

Література:

1. Барна Н.В. Іміджологія: Навч. посібник для дистанц. навч. для студ. вищих навч. закл. / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини Україна . – К.: Університет Україна 2007. – 217 с.
2. Гузій Н.В. Педагогічний імідж і професійна культура вчителя / Н.В.Гузій // Творча особистість вчител: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць. – К.: НПУ, 1997. – С. 28-31
3. Калюжный А.А. Педагогическая имиджология: Учебное пособие для студентов вузов / А.А.Калюжный. – Алматы: Научно-издат. центр «Гылым», 2004. – 200 с.
4. Перельгина Е.Б. Психология имиджа: учеб. пособие / Е.Б.Перельгина. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 223 с.
5. Почепцов Г.Г. Имеджология / Г.Г.Почепцов. – М.: Рефл-бук, Ваклер, 2000. – 768 с.
6. Шепель В.М. Имиджеология. Как нравиться людям / В.М.Шепель. – М.: Народное образование, 2002. – 576 с.
7. Шепель В.М. Секреты личного обаяния / В.М.Шепель. – М.: культура и спорт,ЮНИТИ, 1997. – 328 с.

Ключові поняття: невербальні засоби, міміка, пантоміміка, жести, постава.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Розкрити класифікацію жестів.
2. Тактильні впливи і використання ароматів як дієвий засіб невербального спілкування.

Контрольні завдання та запитання:

1. Розкрийте культуру застосування невербальних засобів педагогічного спілкування.
2. Проаналізувати важливість набуття вміння педагогом поєднувати емоційно-психологічні та фізичні дії (педагогічний артистизм).

Питання 1. Невербальні аспекти професійного спілкування.

У процесі взаємодії в системі «педагог-студент» невербальні засоби комунікації відіграють значну роль. Виходячи з цього, педагог повинен володіти не тільки високою компетентнісною комунікативною вербальною культурою, а й культурою невербальної поведінки, або культурою використання так званих виразних рухів, оскільки відомо, що різні види невербального спілкування містять в собі часом набагато більше інформації, ніж слова.

Культура застосування невербальних засобів педагогічного спілкування відображає рівень педагогічної майстерності педагога і створює його імідж.

Використання на заняття прийомів невербального спілкування сприяє більш глибокому розумінню навчального матеріалу, активізації уваги студентів, внаслідок чого вони стають більш здатними до міжособистісних контактів і відкривають для себе більш широкі можливості професійного розвитку.

У складній інформаційній структурі педагогічної комунікації усне мовлення стає далеко не єдиним засобом передачі повідомлень. Крім вербальних і паравербальних існують невербальні канали і засоби передачі інформації, які можуть бути ефективно використані в комунікативній діяльності.

Дослідники комунікаційних процесів стверджують, що в середньостатистичному акті комунікації передача інформації відбувається за рахунок вербальних засобів на 45%, з них на частку слів припадає 7%, інших звукових засобів (тон голосу, інтонація) – 38%, а невербальних засобів – на 55% .

Невербальна комунікація передбачає передачу інформації без використання будь-яких видів усного та писемного мовлення. Невербальні засоби поділяються на первинні, природні мови, в яких використовуються можливості людського обличчя і тіла (пантоміма, міміка, система жестів), і вторинні, штучно створені (азбука Морзе, нотна грамота, мови програмування та ін.)

Невербальні засоби є самостійними джерелами інформації, а також контекстним або смисловим доповненням до вербального повідомлення. Вони часто стають у комунікативної діяльності засобом передачі особистісних смислів. Поняття невербальної комунікації включає: мова очей і тіла; проксемику (характеристики міжособистісної дистанції); іміджеві прояви.

К.С. Станіславський стверджував, що люди спілкуються за допомогою органів своїх п'яти почуттів: очима, голосом, рухом рук і пальців, а також через випромінювання.

Аналіз літератури засвідчує, що невербальне спілкування виконує наступні функції: посилює емоційну насиченість сказаного; є показником рольових відносин; створює образ педагога і студента; підтримує оптимальний психологічний клімат на заняттях.

Серед засобів невербального спілкування можна виділити наступні основні компоненти:

- просторова структура спілкування;
- постанти (розслаблені, скуті, вільні);
- жестикуляція (помірна, стримана, надлишкова);
- міміка (статична, рухлива, виразна);
- контакт очей (дотримується, не дотримується);

- зовнішній вигляд (естетичний, неестетичний).

Питання 2 Просторова структура невербального спілкування.

Загальна тілесне самовираження є ще одним важливим елементом, що становить імідж педагога (манера переміщатися, улюблені пози і точки). Відволікаючим чинником є підвищена рухливість. Кожна людина володіє своїм діапазоном. У педагога-флегматика, наприклад, помірна рухливість. Психологічний ефект при педагогічному впливі практично не залежить від абсолютної ступеня поведінкового фактора. Він обумовлюється відносною мірою і доречністю в рамках можливостей викладача. Помірна, а в ряді випадків навмисно ослаблена інтенсивність впливу часто призводить до бажаного ефекту.

Розглянемо основні компоненти невербального спілкування детальніше. У першу чергу, це просторова структура спілкування.

За визначенням американського антрополога Е. Холла норми наближення людини до людини класифікуються наступним чином:

1. Інтимна відстань – спілкування самих близьких людей (від 0 до 45 см);
2. Персонально-партнерські відносини людей рівного соціального статусу (від 45 до 120 см);
3. Соціально-формальне спілкування. Наприклад, начальник і підлеглий (від 120 до 400 см);
4. Публічне спілкування – при виступі перед аудиторією (від 400 до 750 см).

Взаєморозташування співрозмовників також має певне значення. Позиція лицем до лица, навпроти один одного – вказує на напружені і загострені відносини. Позиція, коли співрозмовники сидять пліч-о-пліч вказує на співпрацю і дружнє ставлення.

Наступним компонентом невербального спілкування є постава. Виразна постава є окрасою педагога, виражає його людську гідність, професійну впевненість. Постава, як і всі рухи має вирізнятися простотою, природністю, м'якістю, доброзичливістю.

Виділяють закритий і відкритий види постав:

- Закрита постава (людина намагається закрити передню частину тіла і

зайняти якомога менше місця в просторі) – означає недовіру, незгоду, протидія, критика.

- Відкрита постава (стоячи, руки розкриті долонями вгору; сидячи – руки розкинуті, ноги витягнуті) – довіра, згода, доброзичливість, психологічний комфорт.

Питання 3 Жести і міміка у професійній діяльності педагога вищої школи.

Міміка і жести відіграють суттєву роль у діяльності педагога. Вони підсилюють мовленнєву діяльність, роблять її образною, більш переконливою, різноманітною і навіть економною. Усе це сприяє підвищенню майстерності педагога, а отже, і його професійної культури. Педагогові необхідно наполегливо працювати над оволодінням технікою використання жестів і міміки у практичній діяльності.

У процесі невербального педагогічного спілкування педагога і студента провідну роль відіграє педагогічний артистизм педагога, його вміння з'єднати емоційно-психологічні та фізичні дії.

Особливе місце в структурі невербальних засобів педагогічної комунікації займає жестова поведінка педагога. *Жести* (від фр. geste – діяння) – це рухи тіла, що супроводжують мову, підсилюючи її виразність. Жести інформують оточуючих про наші переживання. Так при посиленні переживань збільшується кількість жестів, виникає загальна метушливість.

Жест, володіючи властивістю «таємне робити явним», в комунікації здатний оголювати людські реакції і служити неусвідомленим виразом смислів. За даними сучасної психологічної науки, за допомогою жестів передається до 40% інформації.

Досвідченими педагогами часто планується використання певних жестів на занятті, багато з жестів (особливо вказівні жести) чітко продумуються заздалегідь.

Жестикуляція вважається одним з найяскравіших елементів, складових імідж педагога. Багато в чому вона виходить на рівень автоматизованого

поведінки. Жестикуляція багато в чому є визначальним фактором при складанні думки про людину. Більшість педагогів недостатньо добре усвідомлюють особливості цього невербального спілкування на заняттях, хоча в цілому вони задоволені своїм жестикуляцією

Міміка

Міміка – це мистецтво виявляти свої думки, почуття, психічний та інші стани за допомогою виражальних рухів м'язів обличчя. Міміка (від гр. *mimikos* – наслідувальний) – виразні рухи м'язів обличчя, що є однією з форм прояву тих чи тих почуттів, настроїв людини.

Міміка відіграє особливу роль у передачі інформації. Основне навантаження несуть брови, області навколо очей і сам погляд. Психологи відзначають, що напрямок погляду в процесі спілкування залежить від індивідуальних відмінностей, змісту спілкування і від попереднього розвитку цих взаємин. Коли людина формує думку, то найчастіше дивиться в бік, коли думка готова – на співрозмовника. Візуальний контакт свідчить про налаштування до спілкування. Якщо студенти уважно дивляться на педагога, то це гарний показник інтересу до педагога і заняття. За допомогою очей передаються самі точні сигнали про стан людини, оскільки розширення і звуження зіниць не піддається свідомому контролю. Наприклад: студент зацікавлений, перебувати у піднесеному настрої, його зіниці розширюються в чотири рази. Навпаки, сердитий, похмурий настрої змушує зіниці звужуватися.

Серйозну невербальну функцію несе на собі погляд педагога. Пильний погляд посилює вселяє ефект слова, а важкий – насторожує і відштовхує.. Але необхідно знати, що погляд, який триває більше 10 секунд, викликає у співрозмовника почуття дискомфорту.

Міміка обов'язково повинна доповнюватися пантомімікою.

Пантоміміка – це виражальні рухи всього тіла людини або окремих його частин, пластика тіла. Пантоміміка допомагає педагогу виокремити основне, намалювати образ. Жести бувають описовими та психологічними. Перші допомагають педагогу більш образно тлумачити вихованцям зміст

матеріалу, що викладається, другі – спрямовані на показ внутрішнього емоційного стану педагога, тобто вони показують його почуття.

Лекційне заняття 10.03.2021р.

Факультет ГЕО спец. 011 Освітні педагогічні науки 1 курс

Тема: Інноваційні педагогічні технології підготовки фахівців у розвинених країнах світу

Мета вивчення: ознайомлення з інноваційними педагогічними технологіями. Оволодіння методами та засобами їх запровадження в освітній процес ЗВО.

Обсяг навчального часу: 2 год.

План заняття

1. Історія становлення та розвитку педагогічних технологій. Сутність і взаємозв'язок понять освітні технології, педагогічні технології та навчальні технології.

2. Модульно-рейтингова технологія навчання.

3. Технологія проблемного та групового навчання.

4. Ігрові технології та їх характеристики.

5. Характеристика нових інформаційних технологій (комп'ютерних) і технології дистанційного навчання.

6. Дистанційне навчання.

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. / І.М.Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

2. Євдокимов О.В. Ефективність нових технологій організації навчання студентів / О.В.Євдокимов // Педагогіка і психологія. – 1997. – №2. – С. 161-172.

3. Кларин М.В. Инновации в обучении: метафоры и модели. Анализ зарубежного опыта / М.В.Кларин. – М.: Наука, 1997. – 223 с.

4. Макарова І.Г. Модульное обучение. Новые педагогические технологии / І.Г.Макарова. – Днепропетровск, 1993. – 15 с.

5. Нісимчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник / А.С.Нісимчук, О.С.Падалка, О.Т.Шпак. – К.: Просвіта, 2000. – 386 с.

6. Освітні технології: навчально-методичний посібник / За ред. О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

7. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: учебное пособие / Г.К.Селевко. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.

8. Стефановская Т.А. Технологии обучения педагогике в вузе. Методическое пособие / Т.А.Стефановская. –М.: Совершенство, 2000. – С.15-20,35-81.

Ключові поняття: Болонський процес, освітні технології, педагогічні технології, навчальні технології, модульно-рейтингова технологія навчання, технологія проблемного, технологія групового навчання, ігрові технології, інформаційні технології (комп'ютерні), технології дистанційного навчання.

Питання для самостійної роботи:

1. Інноваційні тенденції в професійній освіті.

2. Світовий досвід інновацій професійної освіти.

3. Інноваційні педагогічні технології на законодавчому рівні.

Питання 1. Історія становлення та розвитку педагогічних технологій

Етимологія слова «технологія» означає «знання обробки матеріалу».

Поняття «педагогічна технологія» відоме з 20-х років ХХ ст., зустрічається в працях А.Ухтомського, С.Шацького, В.Бехтерева, І.Павлова та ін. Вже тоді воно трактувалося по-різному: в одному разі – як сукупність прийомів і засобів, спрямованих на чітку й ефективну організацію навчальних занять, що нагадує виробничу технологію; в іншому – як уміння оперувати навчальним і лабораторним обладнанням, використовувати наочні посібники.

Із розвитком навчальної техніки та комп'ютеризації навчання «технологія навчання» та «педагогічна технологія» стали усвідомлюватись системою засобів, методів організації й управління навчально-виховним процесом. На кінець 70-х – початок 80-х років відокремились два складники педагогічної технології: використання системного знання для вирішення практичних задач; використання в навчальному процесі технологічних засобів.

Освітні технології відбивають загальну стратегію розвитку освіти, єдиного освітнього простору, їх призначення – прогнозування розвитку освіти, його конкретне проектування та планування, передбачення результатів, а також визначення відповідних освітнім цілям стандартів.

Педагогічні технології втілюють тактику її реалізації у навчально-виховному процесі шляхом впровадження моделей останнього та тотожних йому моделей управління цим процесом.

Педагогічна технологія відображає модель навчально-виховного й управлінського процесів освітнього закладу й об'єднує в собі зміст, форми та засоби кожного з них.

Навчальна технологія – поняття близьке, але не тотожне поняттю педагогічна технологія. Воно відбиває шлях освоєння конкретного навчального матеріалу (поняття) в межах відповідного навчального предмета, теми, питання. Потребує спеціальної організації навчального змісту, адекватних йому форм і методів навчання. Але можливі й такі варіанти: до форм навчання добираються зміст і методи навчання або до методів – форми та структурується зміст навчання.

Грунтовний аналіз літературних джерел дозволив нарахувати понад 300 визначень «педагогічна технологія». Близькими до нашого розуміння є визначення:

Педагогічна технологія – це продумана в усіх деталях модель педагогічної діяльності з проектування, організації та проведенню навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для учнів та вчителя (В.Монахов).

Педагогічна технологія означає системну сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних

засобів, що використовуються для досягнення педагогічної мети (М.Кларін).

Педагогічна технологія є змістовим узагальненням і може бути представлена трьома аспектами: науковим; процесуально-описовим; процесуально-дійовим.

Педагогічна технологія повинна задовольняти деяким основним методологічним вимогам, критеріям технологічності: концептуальність; системність; логічність процесу, взаємозв'язок усіх його частин, цілісність; керованість; ефективність; відтворюваність; єдність змістової і процесуальної частини, їх взаємообумовленість.

Джерелами та складовими частинами нових педагогічних технологій є: соціальне перетворення та нове педагогічне мислення; суспільні, педагогічні, психологічні науки; сучасний передовий педагогічний досвід; історичний вітчизняний і зарубіжний досвід (надбання попередніх поколінь); народна педагогіка.

У сучасній педагогічній теорії і практиці існує багато варіантів педагогічних технологій. Найбільш глибоко та різнобічно до їх класифікації, на нашу думку, підійшов Г.К.Селевко, який дає класифікацію за суттєвими та інструментально значимими властивостями: цільовій орієнтації, організації навчання, особливостями змісту освіти, орієнтації на особистісні структури (ЗУН – оволодіння знання, уміння, навички, СРД – систему розумових дій, СЕМ – систему естетично-моральну, СКМ – систему самокеруючих механізмів, СДП – систему дійово-практичну).

Питання 2. Модульно-рейтингова технологія навчання

Нині можна виділити декілька підходів до створення модульної системи залежно від географії та змістовно-структурних особливостей інноваційно-освітнього досвіду: американська та німецька моделі, литовська модель, українська.

Щодо модульного навчання для вищої школи, то найцікавішими є підходи К.Вазіної та А.Алексюка.

Найважливішими положеннями, що забезпечують відносно цілісне розуміння призначення та принципових моментів функціонування модульної системи такі:

1. Модульна система навчання головним своїм призначенням повинна мати таку заміну організаційних засад педагогічного процесу в вищій школі, яка забезпечила б суттєву його демократизацію, умови для дійсної зміни місця студента в навчанні (перетворення його з об'єкта в суб'єкт цього процесу), надала б навчально-виховному процесу необхідної гнучкості, запровадила б у дію принцип індивідуалізації навчання.

2. Модуль – це відносно самостійна частина навчального процесу, яка містить насамперед одне або кілька близьких за змістом і фундаментальних за значенням понять, законів, принципів. Зміст курсу «Університетські студії» в його досвіді поділений на три модулі.

3. Засвоєння модуля розпочинається оглядово-установчою лекцією. Далі йдуть індивідуальна самостійна навчальна робота, консультації, потім

кілька групових тьюторських занять за опрацьованими джерелами, що впроваджені замість традиційних семінарських занять і в своїй сукупності складають зміст модуля.

4. Організаційно кожне тьюторське заняття включає в себе три-чотири види навчальної роботи, серед яких два є постійними (невелика письмова робота та дискусія за змістом опрацьованих задач, евристична бесіда, рольові та ділові ігри тощо).

5. Джерела, виділені в списках літератури позначкою «X», складають мінімум навчального матеріалу, необхідного для систематичного оволодіння предметом.

6. Студент може достроково вивчити й скласти звіт з матеріалу, що входить до того чи іншого модуля, за домовленістю з викладачем. Вивільнений таким чином час використовується ним згідно із своїми інтересами. Звіт студента за змістом конкретного модуля вважається прийнятним, якщо він під час співбесіди з викладачем продемонструє розуміння головних ідей модуля та послідовно, аргументовано викладе їх.

7. Для студентів, що засвоїли матеріал і відзвітувалися за змістом усіх модулів до закінчення семестру, екзамен із даного предмету відмінюється.

8. Коли студент не зміг із тих або тих причин вчасно скласти звіт за змістом модуля, він може зробити це за домовленістю з викладачем під час консультації.

9. При організації індивідуальної навчальної діяльності залишається актуальним питання про стимулювання систематичної самостійної роботи з першоджерелами. Формалізм у питаннях обліку її результатів усувається за умов функціонування запропонованої системи навчання тим, що перевірка конспектів першоджерел відмінюється та факт наявності або відсутності їх у студентів не впливає на оцінку якості навчальної праці.

10. Виконання навчальних завдань оцінюється певною кількістю залікових одиниць, облік яких ведуть як викладач, так і сам студент.

11. З метою стимулювання навчальної активності студентів за підсумками кожного навчального року з урахуванням загальної суми набраних залікових одиниць визначається десятка найкращих студентів з предмета. З їх числа рада факультету (за поданням кафедри) може рекомендувати до аспірантури з педагогіки.

Основні принципи модульності:

1) наявність самостійної групи ідей (знань), якими оволодівають студенти за допомогою дидактично доцільних засобів, що відповідають природі цих ідей;

2) формування самостійної планової, цілісної одиниці навчальної діяльності, яка б сприяла досягненню студента чітко визначених цілей;

3) оволодіння принципом модульності досягається через застосування різних форм і методів навчання, підпорядкованих загальній темі навчального курсу чи актуальній науково-технічній, соціальній чи іншій проблемі;

4) принцип модульності – це також складання автономних порцій, поділ навчального матеріалу на частини (кроки, порції, такти – на зразок

розділу чи теми) для груп студентів.

Таким чином нова структура навчального процесу за модульним принципом характеризується наступним змістом її елементів і логікою побудови:

1. Вивчення теми (розділу) навчального матеріалу проводиться не за окремими частками на кількох заняттях, а подається цілісно узагальненим модулем на установчих лекціях. Тривалість лекцій визначається об'ємом теоретичного матеріалу, способами його структурування. Установчі лекції висвітлюють особливо складні, проблемні питання теми, найновіші факти та події. Активізація мислення студентів у ході такої лекції забезпечується, якщо лекція носить проблемний характер. Сутність проблемної лекції полягає в створенні на ній викладачем проблемного завдання, яке вирішується як правило, за участю аудиторії.

2. Після установчої лекції слідує основні елементи структури модульного навчання: семінарські заняття, диференційно-групова робота, ділові ігри, самостійна робота студентів під керівництвом викладача.

Роль викладача в реалізації такої педагогічної технології змінюється. Він в основному виконує роль консультанта.

Студенти отримують від викладача завдання різних рівнів. Концепція 3-х рівнів змісту освіти дозволяє їм самостійно вибрати рівень вивчення конкретного предмета.

Під час використання цієї педагогічної технології вводиться система модульного контролю, який проводиться після завершення лекційних, семінарських, лабораторних і практичних занять, що належать до певного модуля.

Питання 3. Технологія проблемного та групового навчання

Під проблемним навчанням розуміють таку організацію навчальних занять, котрі передбачають створення під керівництвом викладача проблемних ситуацій і активну самостійну діяльність студентів щодо їх розв'язання, результатом якої є творче оволодіння знаннями, навичками, уміннями та розвиток розумових здібностей. Викладачами використовуються різні типи проблемних ситуацій, як за змістом так і рівнем складності.

Основою проведення семінарсько-практичних занять, наприклад із педагогіки – є групові технології. Академічна група поділяється на мікрогрупи. Технологічний процес групової роботи складається з таких елементів: підготовка до виконання групового завдання (постановка пізнавальної задачі (проблемної ситуації); інструктаж про зміст і послідовність роботи; рекомендації щодо дидактичного матеріалу в групах); групова робота (знайомство з матеріалом, планування роботи в групі; розподіл завдань між членами групи; індивідуальне виконання завдань; обговорення індивідуальних результатів роботи в групі; обговорення загального завдання групи (зауваження, доповнення, уточнення, узагальнення); підведення підсумків групового завдання); заключна частина (повідомлення про результати роботи в групах; аналіз пізнавальної задачі, рефлексія; загальний висновок щодо групової роботи та виконання

поставленої задачі). Висновки про роботу групи та їх членів.

Питання 4. Ігрові технології та їх характеристики

На практичних заняттях використовуються також технології на основі активації та інтенсифікації діяльності студентів – ігрові технології. Концептуальними основами ігрових технологій є психологічні механізми ігрової діяльності, що спираються на фундаментальні потреби особистості в самовираженні, самоутвердженні, самовизначенні, саморегуляції, самореалізації.

За цільовими орієнтаціями ігрові технології поділяються на: дидактичні, виховні, розвивальні, соціалізуючі.

За характером педагогічного процесу: навчальні, тренінгові, контролюючі, узагальнюючі, пізнавальні, виховні, розвивальні, репродуктивні, продуктивні, творчі, комунікативні, діагностичні, профорієнтаційні, психотехнічні.

За ігровою методикою: предметні, сюжетні, рольові, ділові, імітаційні, драматизації.

Ігрові технології сприяють розвитку системи розумових дій, естетично-моральних якостей, дійово-практичної сфери та самокеруючих механізмів.

У ВНЗ широко використовуються ділові ігри для розв'язання комплексних задач засвоєння нового, закріплення матеріалів, розвитку творчих здібностей, формування загально-навчальних умінь. Ділові ігри дають можливість студентам зрозуміти навчальний матеріал із різних позицій.

У процесі вивчення дисциплін застосовуються різні модифікації ділових ігор: імітаційні, операційні, рольові ігри, діловий театр, психо- і соціограма.

Питання 5. Характеристика нових інформаційних технологій (комп'ютерних) та технології дистанційного навчання

Будь-яка педагогічна технологія – це інформаційна технологія, оскільки основу технологічного процесу навчання складає інформація та її рух (перетворення). Тому більш точним було б визначення для цих технологій – технічні інформаційні технології.

Технічні інформаційні технології – це процеси підготовки та передачі інформації, засобом якої є комп'ютер та інші технічні засоби. Вони розвивають ідею програмованого навчання та відкривають дійсно нові, ще не досліджені варіанти навчання, пов'язані з унікальними можливостями сучасних комп'ютерів і телекомунікацій. Проте в наукових джерелах ці технології отримали назву комп'ютерних технологій.

Комп'ютерні технології спрямовані на: підготовку особистості інформаційного суспільства; формування умінь працювати з інформацією; розвиток комунікативних здібностей; формування дослідницьких умінь і умінь вибору оптимальних рішень; забезпечення великим обсягом якісної інформації.

Концептуальними положеннями комп'ютерних технологій є: навчання – спілкування з комп'ютером; пристосування комп'ютера до індивідуальних особливостей студента (принцип адаптивності); діалоговий характер навчання; керованість і корекція викладачем процесу навчання; здійснення взаємодії студентів з комп'ютером за всіма типами: суб'єкт, об'єкт, суб'єкт-об'єкт, об'єкт-суб'єкт; оптимальне поєднання індивідуальної і групової роботи; створення психологічного комфорту при спілкуванні з комп'ютером; необмежене навчання: зміст, його інтерпретація та додатки; комп'ютерна технологія засновується при використанні деякої формалізованої моделі змісту, котрий представлений програмними засобами, записаними в пам'ять комп'ютера, та можливостями телекомунікаційної мережі.

Питання 6. Дистанційне навчання

У останній час з'явилася нова технологія – технологія дистанційного навчання. Поява дистанційної освіти не випадкова – це закономірний етап розвитку та адаптації освіти до сучасних умов.

Дистанційна освіта – комплекс освітніх послуг, що надаються широким колам населення в країні і за кордоном за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища, що базується на засобах обміну навчальною інформацією на відстані (супутникове телебачення, радіо, комп'ютерний зв'язок тощо).

Дистанційне навчання – сукупність інформаційних технологій, що забезпечують доставку студенту основного обсягу матеріалу, інтерактивну взаємодію студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи щодо засвоєння матеріалу, а також оцінку їхніх знань та навиків у процесі навчання.

У визначення дистанційного навчання входять три компоненти: відкрите навчання, комп'ютерне навчання, комп'ютерна система комунікацій (Інтернет).

Основними принципами дистанційного навчання є: гуманізм, пріоритетність педагогічного підходу при проектуванні освітнього процесу в дистанційному навчанні; педагогічна доцільність застосування нових інформаційних технологій; вибір змісту освіти; забезпечення захисту інформації, що циркулює в дистанційному навчанні; стартовий рівень освіти тощо.

Основними видами забезпечення дистанційного навчання є методичне, програмне, технічне, інформаційне, організаційне.

Практичне заняття 16.03.2021р.

Факультет: фізико – математичний гр. М2 (М)

Тема: Технології іміджування .

Мета: закріплення теоретичного матеріалу теми з вивчення студентами основних елементів іміджування; технології самопрезентації, техніками створення яскравого та пізнавального образу, формування навичок позитивного ставлення та піднесення іміджу

Обсяг навчального часу: 2 год.

Обладнання: мультимедійний проектор, комп'ютер, екран, навчально-методичне забезпечення (опорний конспект лекцій, підручники, навчальні посібники, словники).

Основні питання (до контролю рівня засвоєння навчального матеріалу, його обговорення, самостійного вивчення та осмислення):

1. Прокоментуйте "Узагальнене імідж-коло" та його фактори за В. Бугримом.
2. Назвіть складові "Комунікативно-технологічної матриці комплексно-факторних груп імідж-кола".
3. Практичне використання "Комунікативно-технологічної матриці інтегрованих маркетингово-іміджових комунікацій".

Література:

1. Гузій Н.В. Педагогічний імідж і професійна культура вчителя / Н.В.Гузій // Творча особистість вчител: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць. – К.: НПУ, 1997. – С. 28-31
2. Мащенко В. Технологія іміджу / В. Мащенко. – К.: Главник, 2005. – 96с.
3. Перельгіна Е.Б. Психологія имиджа: учеб. пособие / Е.Б.Перельгіна. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 223 с.
4. Почепцов Г.Г. Имеджология / Г.Г.Почепцов. – М.: Рефл-бук, Ваклер, 2000. – 768 с.
5. Шепель В.М. Имиджеология. Как нравится людям / В.М.Шепель. – М.: Народное образование, 2002. – 576 с.
6. Шепель В.М. Секреты личного обаяния / В.М.Шепель. – М.: культура и спорт,ЮНИТИ, 1997. – 328 с.

План проведення практичного заняття (2 год.):

1. Класична технологія формування іміджу публічного об'єкта
2. Технологію іміджотворення за І.Л. Викент'євим.
3. Комунікативно-технологічні матриці "Узагальнене імідж-коло" (КТМУІК) (розроблено В.В. Бугримом).

Питання 1. Класична технологія формування іміджу публічного об'єкта

Класична технологія формування іміджу публічного об'єкта має такий вигляд:

- 1) вивчається ситуація та об'єкт іміджування;
- 2) здійснюється розробка абстрактного "над-образу", що базується на можливих властивостях об'єкта;
- 3) ведеться "шліфування" реальних якостей об'єкта (кандидата);
- 4) створюються умови для прояву затребуваних електоратом рис об'єкта (реальних і приписуваних);
- 5) ведеться впровадження розробленого іміджу за допомогою засобів масової комунікації;
- 6) тиражуванням чи багаторазовим повтором необхідної інформації про об'єкт (політика, партію, фірму тощо) – з ним закріплюється потрібний "над-образ", що і стає його іміджем.

Питання 2 Технологія іміджетворення за І. А. Викент'євим.

За твердженням Санкт-Петербурзького вченого І. А. Викент'єва, технологічні імідж-заходи РК мають 5 основних спрямувань:

1. Позичування об'єкта, тобто виокремлення його з-поміж інших.
2. Піднесення іміджу.
3. Антиреклама (чи зниження іміджу).
4. Відбудування від конкурентів.
5. Контрреклама (у даному випадку як протидія).

Імідж є свого роду проміжною ланкою між об'єктом (Людиною) і споживачами (Аудиторією), яка знайома, приміром, не з реальним політиком, а з його образом. Як правило, імідж Людини (політика) вибудовується з реальних характеристик. Тому при формуванні іміджу необхідно орієнтуватися на особистісні риси кандидата, оскільки відірваний імідж важко (а то й неможливо) "наклеїти" на кандидата, якщо він йому суперечить.

Завдання іміджу – зробити так, щоб кандидат сприймався, як носій необхідних рис і здібностей, притаманних ідеальному політику, тобто сприймався якомога ближче до стратегічного образу. Саме тому варто розглянути складові такого місткого поняття як "Імідж", вивчення яких дає змогу з'ясувати і сформулювати їхні, так би мовити, компетенції, ясна річ, з метою ефективного використання тепер і у перспективі. Узагальнено – це можна подати/уявити у вигляді коло-матриці з базовими сегментами: габітарним, вербальним, невербальним.

Питання 3. "Комунікативно-технологічній матриці "Узагальнене імідж-коло" (КТМУК) (розробленій В.В. Бугримом).

Одна з найефективніших технологій формування сучасних образів базується на спеціально розробленій та адаптованій "Комунікативно-

технологічній матриці розробленій В.В. Бугримом ("Узагальнене імідж-коло" (КТМУК)), в основі якої іміджева триоснова – габітарна, вербальна і невербальна.

В.В. Бугрим конкретизував, об'єднав і дешифрував базові сегменти кола, всередині якого розмішується саме поняття "імідж", на окремі комплекси складових. їх нараховується близько 10-ти з понад ста компонентами (вони представлені в форматворчих складових «Комплексно-факторні групи імідж-кола»).

Основні форматворчі складові у "Комунікативно-технологічній матриці комплексно-факторних груп імідж-кола" (КТМКФГК):

1-й комплекс: Габітарний (Візуальний) – узагальнений вигляд (зовнішність, одяг (стиль, модерн); фігура, боді-білдинг, зачіска, привабливість, краса тощо, словом – портрет)...

2-й комплекс: Інтелектуальні якості (змістовність і глибина чи поверховість мислення, тверезість мислення, раціоналізм, ірраціоналізм, розсудливість чи імпульсивність, освіченість, ерудованість, аналітичність тощо)...

3-й комплекс: Комунікативні особливості (спілкувальність, дикція, виразність мови чи монотонність, доступність і образність висловлення, чіткість і ясність викладу, дипломатичність тощо).

4-й комплекс: Емоційно–манерний рівень (міміка, жестикуляція; шкала емоцій – радість, печальність, веселість і т.д.; спосіб тримання, поза, динамічні звички, ольфакторика, різні невербальні реакції тощо)...

5-й комплекс: Вербальний (мовний словник, лексика, стилістика, змістовність, аргументація; мовленнєва система, яка характеризується специфікацією, продуктивністю, миттєвістю, довільністю знаків, трансльованістю і культурною обумовленістю тощо)...

6-й комплекс: Характерологічний (типи характеру – авторитарний, колегіальний і т. т.; психографічні риси – холерик, сангвінік, меланхолік, флегматик; якості характеру – самоконтроль, витримка, завзятість, впертість, врівноваженість, самостійність, стійкість, пасивність, активність, амбіційність тощо)

7-й комплекс: Світоглядний (погляди, традиційність-сучасність, партійність, уподобання, релігійність/вірування, тенденційність чи об'єктивність тощо).

8-й комплекс: Суспільно-статусний (робота, посада, ділові риси, соціальне становище, доходи/дивіденди, благодіяльність, соціальна відповідальність, партнерство, сімейний стан, майновий стан тощо).

9-й комплекс: Середовищна детермінованість (обставини, зв'язки, кон'юнктура, знайомство, рідня, друзі/дружба, ворожнеча, конкурентність, тощо).

10-й комплекс: Корпоративний [бренд (логотип) та інша емблематика (символіка)], фірмовий одяг, значки та інші фірмово-стильові компоненти, перформанс (елементи) тощо...

Тільки після підготовки та реалізації в об'єктові зазначених вище

комунікативно-технологічних матриць, є змога оптимально використовувати маркетингово-іміджеві комунікації для ефективно-адекватного просування сформованих образів. Маркетингові комунікації – це інформаційно-комунікативні засоби просування/ стимулювання об'єктів (людини/партії або товару/послуги/інформпродукції/фірми) на ринку з певною метою і завданням.

Практичне заняття 23.03.2021р.

Тема 4 Я концепція особистості педагога ВШ

Факультет: фізико – математичний гр. М2 (М)

Мета вивчення: закріплення навичок свідомого використання іміджевих характеристик у різних сферах життєдіяльності; удосконалення вміння та навичок ефективної самопрезентації та креативності майбутнього фахівця в галузі освіти;

Обсяг навчального часу: 2 год.

Обладнання: мультимедійний проектор, комп'ютер, екран, навчально-методичне забезпечення (опорний конспект лекцій, підручники, навчальні посібники).

Основні питання (до контролю рівня засвоєння навчального матеріалу, його обговорення, самостійного вивчення та осмислення):

1. Самосвідомість та "Я-концепція" особистості.
2. Обґрунтувати когнітивну, оцінкову і поведінкову складову «Я-Концепції».
3. Підібрати тести на виявлення самооцінки особистості: Я-реальне, Я-ідеальне.

Література:

1. Бондаренко В.І. Формування іміджу майбутнього вчителя технологій в системі виховної роботи педагогічного університету: монографія / В.І.Бондаренко. – Словянськ: Вид-во Б.І.Маторіна, 2015. – 460 с.
2. Калюжный А.А. Педагогическая имиджелогия: Учебное пособие для студентов вузов / А.А.Калюжный. – Алматы: Научно-издат. центр «Гылым», 2004. – 200 с.
3. Перельгина Е.Б. Психология имиджа: учеб. пособие / Е.Б.Перельгина. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 223 с.
4. Почепцов Г.Г. Имеджология / Г.Г.Почепцов. – М.: Рефл-бук, Ваклер, 2000. – 768 с.
5. Шепель В.М. Имиджеология. Как нравится людям / В.М.Шепель. – М.: Народное образование, 2002. – 576 с.
6. Шепель В.М. Секреты личного обаяния / В.М.Шепель. – М.: культура и спорт, ЮНИТИ, 1997. – 328 с.

План проведення практичного заняття №3 (2 год.):

1. Проблематика самосвідомості в дослідженнях вітчизняних й іноземних науковців.
2. Структурні елементи «Я-концепції». Обґрунтування когнітивної оцінкової і поведінкової складово «Я-Концепції».
3. Розкриття механізмів психологічного захисту.
4. Обговорення тестів на виявлення самооцінки особистості: Я-реальне, Я-ідеальне.

5. Проведення тестування за пропонованими методиками (за вибором студентів).

Питання 1.

Проблематику самосвідомості досліджували багато вітчизняних й іноземні незалежні психологи У виконанні вітчизняної психологічної школі дослідження, у основному концентрувалися навколо дві групи питань, перша у тому числі – вивчення загальнотеоретичних і методологічних аспектів становлення самосвідомості у тих більш загальній проблеми становлення та розвитку особистості; друга – більш спеціальні питання, передусім пов'язані особливостям самооцінок, їх взаємозв'язком з оцінками оточуючих. Цим питанням приділили свою увагу такі дослідники, як Б.Г. Ананьєв, А.А.Бодалев, Л.И.Божович, О.Н. Леонтьєв, О.Г.Спиркин, В.В.Столин, С.Л. Рубінштейн, І.І.Чеснокова та інших. Окремо слід виділити роботи І.С. Кіна, у якому вдало синтезовано філософські, общепсихологические, соціально-психологічні і історико-культурні аспекти проблематики вивчення самосвідомості, і який відкрили нові сфери цієї, мабуть, найдавнішій областей дослідження психологічної науки. Зарубіжна література з цієї проблематики також надзвичайно багата й розмаїта – ці питання чи інакше зачіпають у своїх працях Р. Бернс, У. Джеймс, До. Роджерс, У.Франкл, З.Фрейд, Еге. Еріксон тощо.

По суті, як стверджує одне з найбільш відомих дослідників феномена Р. Бернс, усі дослідження Я - концепції однак спираються на теоретичні становища, сводимі до 4 основним джерелам:

1. Основні підходи У. Джеймса.
2. Символічний інтеракціонізм Ч. Кулі і Дж. Міда.
3. Уявлення про ідентичність, розвинені Еге.Еріксоном.
4. Феноменалістическая психологія До.Роджерса.

Питання 2. Структурні елементи «Я-концепції»

Когнітивна складова «Я-концепції»

Уявлення індивіда про самого себе здаються йому значущими незалежно від того, ґрунтуються вони на об'єктивному знанні або суб'єктивній думці, істинні або помилкові. Конкретні способи самосприйняття, що веде до формування образу Я, можуть бути найрізноманітнішими.

Якщо перед нами стоїть завдання описати якогось індивіда, ми будемо використовувати прикметники: «надійний», «товариський», «сильний», «совісний» і т.д. Все це – абстрактні характеристики, які ніяк не пов'язані з конкретною подією або ситуацією. Як елементи узагальненого образу індивіда вони відображають, з одного боку, стійкі тенденції в його поведінці, а з іншого – вибірковість нашого сприйняття. Те ж саме відбувається, коли ми описуємо самих себе: ми в словах намагаємося виразити основні характеристики нашого звичного самосприйняття. Їх можна перераховувати до безкінечності, бо до них відносять будь-які атрибутивні, рольові, статусні,

психологічні характеристики індивіда, наприклад, опис його майна, життєвих цілей і т.п. Всі вони входять в образ Я з різною питомою вагою: одні представляються індивіду більш значущими, інші – менш. Причому значимість елементів самоопису й відповідно їхня ієрархія можуть змінюватися залежно від контексту, життєвого досвіду індивіда або просто під впливом моменту. Такого роду самоопису – спосіб охарактеризувати неповторність кожної особистості через сполучення її окремих рис.

Оцінкова складова «Я-концепції»

Якості, які ми приписуємо собі, далеко не завжди об'єктивні і з ними не завжди готові погодитися інші люди. Не викличуть розбіжностей лише вік, стать, зріст, професія і деякі інші дані, які мають достатню незаперечність. В основному ж у спробах охарактеризувати себе присутній сильний особистісний оцінний момент. Іншими словами, «Я-концепція» - це не тільки констатація, опис рис своєї особистості, але і вся сукупність їх оціночних характеристик і пов'язаних з ними переживань. Навіть такі на перший погляд об'єктивні показники, як ріст чи вік, для різних людей можуть мати різне значення, обумовлене загальною структурою їх «Я-концепції». Скажімо, досягнення сорокарічного віку одні вважають часом розквіту, а інші - початком старіння. Зріст 170 см одні чоловіки сприймають як прийнятний, навіть оптимальний, іншим він здається недостатнім. Все це можна пояснити існуючими стереотипами в соціумі. Наприклад, надмірна повнота повсюдно вважається небажаною, і люди, що здаються собі дуже товстими (хоча вони зовсім не є такими в очах інших), нерідко приходять до відчуття своєї неповноцінності, бо людині властиво переносити зовнішню дефектність на особистість в цілому. Якщо людина володіє непривабливою зовнішністю, фізичними вадами, соціально неадекватний (навіть якщо йому це тільки здається), то вона відчуває негативні реакції оточуючих (часто теж тільки здаються), які супроводжують її при будь-якій взаємодії із соціальним середовищем.

Самооцінка змінюється в залежності від обставин. Наприклад, слова «нудний», «товстий», «ледачий» містять негативну оцінку, в той час як «розумний», «сміливий», «надійний» – позитивну. Джерелом оціночних уявлень індивіда можуть бути також соціальні реакції на якісь його прояви і самоспостереження. Самооцінка відображає ступінь розвитку в людини почуття самоповаги, відчуття власної цінності і позитивного ставлення до всього того, що входить до сфери її Я. Тому низька самооцінка передбачає неприйняття себе, самозаперечення, негативне ставлення до своєї особистості.

Для розуміння самооцінки важливі три моменти. Перше. Важливу роль в її формуванні відіграє зіставлення образу реального Я з образом ідеального Я - уявленням про те, якою людина хотіла б бути. Це зіставлення часто присутня в психотерапевтичній методиці «Я-концепція», де висока ступінь збігу реального Я з ідеальним вважається важливим показником психічного здоров'я. Хто досягає в реальності характеристик, визначальних для нього ідеальний образ Я, той повинен мати високу самооцінку. Якщо ж людина

відчуває розрив між цими характеристиками і реальністю своїх досягнень, її самооцінка, цілком ймовірно, буде низькою.

Другий фактор формування самооцінки пов'язаний з тим, що людина схильна оцінювати себе так, як, на його думку, його оцінюють інші.

Нарешті, індивід оцінює успішність своїх дій і проявів через призму своєї ідентичності. Він відчуває задоволення не від того, що він просто щось робить добре, а тому, що він обрав певну справу і саме її робить добре.

Поведінкова складова «Я-Концепції»

Всяка установка – це емоційно забарвлене переконання, пов'язане з певним об'єктом. Особливість «Я-концепції» як комплексу установок в тому, що об'єктом у даному випадку є сам носій установки. Завдяки цій самонаправленості всі емоції й оцінки, пов'язані з образом Я, дуже сильні і стійкі. Не надавати значення відношенню до тебе іншої людини досить просто: для цього існує багатий арсенал засобів психологічного захисту. Наприклад, якщо вам не подобається крій мого нового костюма, я завжди можу переконати себе в тому, що у вас немає смаку, що ви не знаєте останньої моди, або придумати будь-яку іншу відмовку, що захищає мене від неприємних думок. Але якщо мова йде про ставлення до самого себе, то прості вербальні маніпуляції тут можуть виявитися безсилими. Людина, втомлена від повсякденних справ, може взяти відпустку, змінити роботу, виїхати в інше місто або якимось іншим способом змінити ситуацію. Але чи може вона втекти від самої себе?

Реагувати вона може використанням механізмів психологічного захисту, необхідних, щоб подолати дисонанс між безпосереднім його досвідом і «Я-концепцією».

Реагуючи на стан такого дисонансу як на загрозу, яка виникає внаслідок переживань, що суперечать «Я-концепції», індивід використовує один з двох захисних механізмів - спотворення чи заперечення. Спотворення використовується, щоб змінити особистісну значимість переживання; заперечення як би усуває сам факт наявності переживання.

Будучи істотою суспільною, людина не може не приймати соціальні та культурні ролі, стандарти та оцінки, які визначаються умовами його життя. Вона стає об'єктом не тільки власних оцінок і суджень, але оцінок і суджень інших людей. Якщо людина прагне отримати схвалення оточуючих, вона повинна відповідати загальноприйнятим стандартам.

Розглянемо «Я-концепцію» як джерело інтерпретації досвіду. Двоє людей, зіткнувшись з однією і тією ж ситуацією, сприймають її по-різному. Коли в автобусі молодий чоловік поступається місцем жінці, вона може або побачити в цьому прояв вихованості, або запідозрити образливий натяк на свій вік, або сприйняти це як спробу флірту. Кожна з цих інтерпретацій найтіснішим чином пов'язана з «Я-концепцією» цієї жінки.

У індивіда існує стійка тенденція будувати на основі власних уявлень про себе не тільки свою поведінку, але й інтерпретацію індивідуального досвіду. Тому сформована «Я-концепція» виступає як активний початок - і змінити її буває надзвичайно важко.

Іміджмейкер, що працює з «Я-концепцією», не може не враховувати зовнішні дані свого клієнта. Це найважливіші джерела формування уявлення про своє Я поряд із статевим ототожненням, яке зберігає своє значення протягом всього життя і є первинним елементом «Я-концепції». У всі часи в різних культурах виникали різні уявлення про ідеальні розміри і пропорції людського тіла, перевагу, як правило, віддавалася великим чоловікам і відносно невеликим жінкам. Позитивна оцінка свого зовнішнього вигляду в свідомості людини, а також у судженнях оточуючих може істотно вплинути на позитивність його «Я-концепції», негативна ж оцінка тягне за собою істотне зниження загальної самооцінки.

Задумайтесь на хвилину над тим, як ми реагуємо при першій зустрічі на невисокого товстуну або ж на незвичайно довгу і худу людину. Ми припускаємо, що вони мають цілу низку специфічних особистісних рис, чекаємо від них певної поведінки. Більше того, ми готові вбачати в їхній поведінці особливості, що підтверджують наші очікування. Але для цієї людини ваші вербальні і невербальні реакції виступають як прояв універсальних установок культури, тим самим дії обох сторін сприяють зміцненню стереотипів.

Питання 3. Механізми психологічного захисту.

Найчастіше різновидами ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ вважають: заперечення, придушення, раціоналізацію, витіснення, проєкцію, деперсоналізацію, відчуження, ідентифікацію, заміщення, компенсацію, сублімацію, катарсис і регресію.

Розкрити механізми психологічного захисту (на основі прикладів).

Питання 4. Обговорення тестів на виявлення самооцінки особистості: Я-реальне, Я-ідеальне.

Питання 5. Проведення тестування за пропонованими методиками (за вибором студентів).

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету _____
« ____ » _____ 20__ р.

П Л А Н
організаційно-виховної роботи куратора
академічної групи ___ М ___ курсу ___ М2 ___ фізико-математичного факультету
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
на _____ 2 _____ семестр 2020__/2021__ навчального року

1. Паспорт групи

2. У групі всього ___ 20 ___ студентів, у тому числі відмінники
Бутко Дмитро Олександрович, Кириченко Анастасія Миколаївна, Македонський Пилип
Олександрович, Гайдар Сергій Олегович, Правдюк Асіят Мішеліївна

навчається на 75 – 100 балів 10 студ. _____

навчаються лише на 60 – 74 бали 5 студ. _____

мають борги за попередній семестр _____

Нові студенти в групі _____

3. Пільгові категорії студентів _____

4. Актив групи (староста, заст. старости, голови секторів) _____
Кириченко Анастасія Миколаївна, Македонський Пилип Олександрович, Тищенко Марта
Володимирівна, Правдюк Асіят Мішеліївна, Ткаченко Ганна Юріївна _____

5. За попередній семестр: а) відвідування навчальних занять _____
б) успішність 100 % _____
в) якість знань 50% _____
г) рейтинг групи (місце) 7 _____

6. Список студентів, що мешкають у гуртожитку, на приватних квартирах

	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Гуртожиток, кімната	Приватна квартира (адреса)
21.	Беляєва Марія Віталіївна		
22.	Бутко Дмитро Олександрович		
23.	Важинська Ольга Геннадіївна		
24.	Вінниченко Ольга Григорівна		
25.	Гайдар Сергій Олегович		
26.	Д'яченко Дар'я Дмитрівна		
27.	Діденко Наталія Олегівна		
28.	Жадан Олександр Сергійович		

29.	Іванов Дмитро Леонідович		
30.	Кириченко Анастасія Миколаївна		
31.	Кіпчу Руслан Ілліч		
32.	Кравчук Владислав Євгенович		
33.	Македонський Пилип Олександрович		
34.	Осаволук Елла Анатоліївна		
35.	Пацура Ольга Юріївна		
36.	Правдюк Асіят Мішеліївна		
37.	Птіцин Василь Сергійович		
38.	Тищенко Марта Володимирівна		
39.	Ткаченко Ганна Юріївна		
40.	Черевань Євгенія Олександрівна		

**План виховної роботи
та тематика виховних заходів, зокрема «кураторських годин»
на II семестр 2020–2021 н. р.**

№ з/п	Назва заходу	Номер навчального тижня, дата	Примітки
1.	<p>"МИСТЕЦТВО - ЦЕ ЖИТТЯ!"</p> <p>1. Вступний (повторний) інструктаж з питань «Охорона праці», «Безпека життєдіяльності», «Здоровий спосіб життя».</p> <p>2.</p>	23.01.2022.	Куратор
3.	<p>«УКРАЇНА– ЄДИНА КРАЇНА»</p> <p>1. Формування поняття Національної ідеї, самовизначення, самоідентифікації. Виховання бережливого ставлення до культури, традицій та долучення до спадщини Українського народу.</p> <p>2. 22 січня – День Соборності України.</p>	28.01.2021	Куратор, актив групи
3.	<p>«А БЕЗ ЛЮБОВІ ЧОГО МИ ВАРТІ»</p> <p>1. Формування правильного відношення до любові, сімейних цінностей</p>	07.02.2022	Куратор
6.	<p>«НЕБЕСНА СОТНЯ У НАШИХ СЕРЦЯХ»</p> <p>1. Формування поняття категорій малої і великої Батьківщина. Формування правильного відношення до лідерів та героїв народу, нації, держави.</p> <p>2. 20 лютого – День Героїв Небесної Сотні;</p> <p>3. Реквієм Небесній Сотні «Пам'ять єднає».</p> <p>4. Виставка - спомин «Небесна Сотня воїнів Майдану»</p>	14.02.2022	Куратор, актив групи

7.	<p>« Я і моя майбутня професія»</p> <p>1. «Знання - це сила! Педагог - це приклад!»</p> <p>2. Гендерне питання на Україні. Закон про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків на Україні</p>	28.02.2022	Студенти
8.	<p>ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ</p> <p>1. Презентація літератури «Шевченко – син українського народу»</p>	8.04	Актив групи
9.	<p>«МИ ЗА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ!»</p> <p>1. Формування в студентів світогляду, спрямованого на здоровий спосіб життя.</p> <p>2. Аукціон знань «Правильне харчування – запорука міцного здоров'я»</p> <p>3. Лекція «Дієти – це небезпечно»</p>	15.04.2022	Актив групи
10.	<p>«ІХ ОБПАЛЮВАЛА ПОЛУМ'ЯМ ВІЙНА»</p> <p>1. Виховання в учнівської молоді почуття патріотизму та гордості за славну історію рідного краю, збереження пам'яті про немеркнучий подвиг земляків, шанобливого ставлення до покоління війни.</p> <p>1. 08 травня – День пам'яті та примирення в Україні</p> <p>2. Патріотична мандрівка «Не загасити пам'яті вогонь...»</p>	02.05.2022 після 4-ої пари	Куратор, актив групи

Куратор групи: Стьопкін Андрій Вікторович кандидат фізико-математичний факультет, доцент кафедри математики та інформатики.

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
Донбаський державний педагогічний університет

План-конспект виховного заходу

«Знання - це сила! Педагог - це приклад!»

проведеного в груп М2 (М), Фізико-математичний факультет

Виконала:
студентка факультету ГЕО
спеціальності 011 Освітні,
педагогічні науки
Соколова Аліна Олегівна
Перевірив:
ст. викл. Коркішко А.В.

Слов'янськ – 2021 рік

Тема: «Знання - це сила! Педагог - це приклад!»

Мета заходу: популяризація серед студентів роботи за фахом після закінчення навчального закладу, привернення уваги до проблема педагогічної етики; розвиток етичних принципів та естетичних смаків у педагогічній праці і спілкуванні з учнями та колегами.

План:

1. Етичні та естетичні початки
2. Моральні стосунки та педагогічний оптимізм
3. Професійні борг та совість
4. Професійна честь
5. Підведення підсумків проведеного заходу

У давні часи, коли не було поділу праці, всі члени громади чи племені однаково брали участь у добуванні їжі, яка у віддалені часи була основним засобом існування. Передача досвіду, накопиченого попередніми поколіннями, дітям родової громади було «вплетено» у трудову діяльність. Діти, які з раннього дитинства були залучені до цього процесу, набували знання про вид діяльності (полювання, збирання тощо) та набували різних навичок та звичок. І тільки коли кошти покращилися, дозволивши їм отримувати більше їжі, стало можливим не залучати хворих та літніх членів громади. Вони були зобов'язані підтримувати вогонь і доглядати дітей.

Таким чином, існували об'єктивні причини виникнення професії вчителя. Суспільство не могло б існувати і розвиватися, якби молоде покоління, що приходить на зміну старшому, змушене було розпочинати все наново, творчо не засвоюючи і не використовуючи успадкований досвід.

Потреба суспільства у передачі свого досвіду та знань молодим поколінням породила систему шкільної освіти та особливий вид соціально затребуваної діяльності – професійну педагогічну діяльність. Елементи

педагогічної етики з появою педагогічної діяльності як специфічної соціальної функції.

Вимоги, що висуваються до вчителів, сягають корінням у глибину століть. Люди завжди мали велику потребу в них, вони хотіли бачити свого вчителя без земних недоліків. У статуті 1586 сестринської школи у Львові. Так було написано: «Дідіскал або вчитель цієї школи повинен бути благочестивим, мудрим, смиренным мудрецем, лагідним, помірним, не п'яницею, не казкарем, не блудником, не зохімом, не жадібним, не чарівником, не прихильником ересі, але благочестивим шукачем пригод які являють благочестивий образ у всьому, а не в бешкетних чеснотах, і учні будуть подібні до свого вчителя».

У Середньовіччі суспільство не цікавилось педагогічною етикою, оскільки у питаннях навчання домінувала релігія. В епоху Відродження цими питаннями займалися Монтьєн (зважаючи на особисті якості наставника, зважаючи на «емоційне розташування дитини», не вимагаючи від учнів беззастережного прийняття ідей вчителя), Коменський (підкреслюючи доброзичливе ставлення вчителя до учнів), Коменський (критикував формальне, демонструючи виконання навчальних завдань), Локк (який приділяв увагу моральним відносинам між учителем і учнем, який виступав проти примусу і покарання і вважав важливим приклад особистої поведінки вчителя). На початку 17 століття до вчителя пред'являлися повні та чіткі вимоги, які не застаріли й донині.

Сьогодні, коли більшість людей вважають освіту одним із головних життєвих пріоритетів, значення викладання різко зростає, а разом з ним і потреба в людях, які свідомо вирішили стати вчителями. Але вибрати професію та здобути освіту недостатньо, щоб стати справжнім майстром викладання.

Ця проблема ускладнюється традиційно низьким рівнем знань професійної етики серед учителів у нашій країні. Ще в 1970-х роках було відмічено, що вчителі отримали хорошу підготовку з психології та педагогіки

на університетському рівні, але знань з педагогічної етики явно не вистачало. Це часто призводить до конфліктних ситуацій, ускладнює педагогічний процес та знижує ефективність викладацької роботи.

Етичні та естетичні принципи зустрічаються у роботі вчителів. Етичний (моральний) та естетичний (краса) аспекти поєднуються у роботі вчителів. Усі вимоги до культури вчителя описані у «Етиці викладання». Етика (від грецького *ethos* - звичка, характер, характер) - це наука про мораль. Найголовніша вимога педагогічної етики – любов до дітей, яка є важливою якістю вчителя. Але дуже часто ця якість не сприймається всерйоз, люди думають, що не можна змусити себе полюбити будь-кого. Але любити дітей — це не тільки виявляти емоції, це ще й приймати дітей такими, якими вони є, а не такими, якими вони хочуть себе показати. Також важливо співпереживати та намагатися допомогти дитині розвиватися. Гуманність вчителя виявляється також у непохитній повазі до прав і свобод дитини. Особливо слід згадати про неприпустимість насильства щодо дітей: примус до думки інших, порушення особистої гідності, застосування тілесних покарань тощо.

На думку професора М.О. Кнебеля, сенс професії вчителя полягає в тому, що вчитель вкладає всю душу у своїх учнів. Віддача душі важка та радісна. Це важко, тому що потребує величезних розумових та фізичних зусиль. Це радісно, тому що натомість ви отримуєте молоду енергію, яка з лишком компенсує всі витрати, труднощі та біль.

Крім любові до дітей, існує безліч інших категорій педагогічної етики:

1. Моральні настанови;
2. Педагогічний оптимізм;
3. Професійна етика;
4. Педагогічний альтруїзм;
5. Педагогічна чесність; педагогічна справедливість;
6. Професійні відмінності.

Педагогічна етика розглядає моральні відносини, засновані на відкритих односторонніх відносинах (наприклад, ставлення вчителя до суспільства та свого покликання через виконання обов'язку) та багатосторонніх відносинах, що стосуються взаємин вчителя з учнями та іншими учасниками педагогічного процесу. Вчитель є суб'єктом моральних взаємин у педагогічному контексті. Як основна ланка в освітньому процесі, він має найширшу взаємодію з учнями, їх батьками, колегами, тощо. Тому він є центральною фігурою в системі моральних відносин у педагогіці. Об'єктами відносин вчителя є, насамперед, учні, їхні батьки, колеги, керівники груп, громадські організації та суспільство загалом. Відносини з ними будуються на основі безпосереднього спілкування, що супроводжується позитивним емоційним сприйняттям один одного, взаємною оцінкою переваг один одного, шляхів і засобів досягнення цілей.

Педагогічна етика розглядає моральні відносини як сукупність соціальних зв'язків та взаємин вчителя з людьми та установами, перед якими він має професійні зобов'язання. Виходячи з цього підходу, найбільш корисно розглядати моральні відносини в термінах найчіткіших підсистем: «вчитель-учень», «вчитель-вчитель-колектив», «вчитель-учень-батьки», «вчитель-керівник школи».

Моральні стосунки та педагогічний оптимізм

Любов вчителя до дітей має бути лише на рівні моральних відносин. Діти цінують вчителі насамперед доброту, повагу, людяність, чуйність, а вже потім наукові знання та вміння пояснити новий матеріал. Такі якості, як уміння контролювати себе, також важливі для дітей, що є важливою умовою прояву любові до дітей. Якщо вчитель не любить дітей, він не зможе викликати взаємне кохання та довіру у своїх учнів. Моральні відносини засновані на розпорядженнях боргу та суб'єктивному сприйнятті цих розпоряджень індивідом, на співвідношенні особистих та суспільних інтересів. Моральні відносини регулюються моральними принципами, нормами, звичаями, традиціями, які отримали громадське чи групове

визнання та які індивід набув у результаті колективних дій. Моральні відносини характеризуються ціннісно-регулятивним і безпосередньо оцінним характером, тобто. все в них ґрунтується на моральній оцінці, яка виконує функції регулювання та контролю. У педагогічному контексті існують сфери, у яких моральні відносини мають певні характеристики: сфера виховної роботи, різні види соціальної діяльності вчителів та учнів, сфера зовнішніх зв'язків, загальний відпочинок, сфера педагогічних відносин учителів тощо. У педагогічному контексті суб'єктом моральних відносин є учитель (педагог). Як основна ланка освітнього процесу, він/вона має найширшу взаємодію з дітьми, їхніми батьками, колегами тощо. Педагогічна етика приймає норми взаємин між учителями та учнями, які сприяють розвитку творчої особистості, формуванню людини з почуттям особистої гідності. Найважливішою умовою позитивного впливу викладачів на студентів є поєднання розумної вимогливості та довіри до них. Взаємодія між учителем та групою учнів відіграє дуже важливу роль у моральних відносинах освітнього середовища, які мають бути засновані на взаєморозумінні та повазі, повазі до позитивних традицій групи та самооцінки кожного учня.

Педагогічний оптимізм є також важливою якістю для вчителя. Це віра у дітей, у здібності, вміння бачити у яких лише хороше і спиратися цього хороше у процесі навчання, і навіть віра у успіх своєї роботи. Оптимістичний погляд на світ відіграє важливу роль у вихованні дітей та молоді, тому що без віри в добро, справедливості та щасливе майбутнє неможливий моральний розвиток особистості. У той же час педагогіка, яка ігнорує темний бік життя, не розуміє важливості духовно-морального виховання та самовиховання особистості. Тільки якщо оптимістичне сприйняття позитивне, якщо воно включає готовність людини терпіти і долати життєві труднощі, і відображає стійкість життя, а не мрійливу схильність людей.

Любов до дітей є наслідком інших важливих якостей: професійного обов'язку, відповідальності, альтруїзму, педагогічної совісті, справедливості.

Професійні борг та совість

Професійний обов'язок — це борг перед суспільством, а й перед окремими дітьми. Професійний обов'язок - одна з найважливіших категорій педагогічної етики. У центрі його уваги — поняття вимог та моральних норм, що ставляться суспільством до особистості вчителя для виконання професійних обов'язків: виконувати певні трудові функції, переважно інтелектуальні, будувати стосунки з учнями, їхніми батьками та колегами, глибоко усвідомлюючи свій внесок у обрану професію, до учнівського та педагогічний колектив та у суспільство в цілому. Професійний обов'язок вчителя ґрунтується на об'єктивних та поточних потребах суспільства у навчанні та вихованні нових поколінь. Професійний обов'язок вчителя програмується необхідністю творчого підходу до своєї роботи, особливою вимогливістю до себе, прагненням до збагачення професійних знань та підвищення педагогічної майстерності, необхідністю шанобливого та вимогливого ставлення до учнів та їхніх батьків, умінням вирішувати складні конфлікти та колізії шкільного життя. Високе усвідомлення індивідуальної честі та особистої гідності чітко простежується у професії вчителя. Коли вчитель порушує у своїй поведінці та міжособистісних відносинах стандарти, встановлені суспільством для ідеалу вчителя, він/вона демонструє нехтування професійною честю та гідністю. Честь вчителя - це соціальна оцінка його реальних професійних заслуг у виконанні ним своїх професійних обов'язків.

Відповідальність. Керуючись почуттям педагогічного обов'язку, вчитель завжди поспішає допомогти дітям і дорослим, у межах своїх прав та компетенцій, усім, хто цього потребує; він вимогливий себе, суворо дотримується певний кодекс педагогічної етики. Розкрити перед учнями красу людських вчинків, навчити їх відрізняти добро від зла, гордість від марнославства може лише вчитель, чия моральна поведінка бездоганна.

Професійне сумління — це почуття обов'язку та відповідальності перед учнями, усвідомлення своїх обов'язків та здатність діяти відповідно до педагогічних цінностей та стандартів. Педагогічна самовідданість впливає з

вищесказаного, тобто бажання допомогти учням, не слідувати своїм інтересам, віддавати роботі всі свої сили, не зважаючи на час, а іноді і на здоров'я. Педагогічний альтруїзм - найвищий прояв педагогічного обов'язку вчителя. Це проявляється у мотиваційному та ціннісному підході до роботи. Вчитель, який має цю якість, працює незалежно від часу, іноді навіть від свого здоров'я. Життя та робота А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського - яскравий приклад професійної відданості. Винятковим прикладом самовідданості та самопожертви є життя та героїчний вчинок Януша Корчака, відомого польського лікаря та вчителя, який проігнорував пропозицію нацистів зберегти йому життя та увійшов до крематорію разом зі своїми учнями.

Професійна честь

Педагогічна справедливість - це здатність вчителя об'єктивно ставитися до будь-якого учня, визнаючи право кожного на повагу власної особистості. Педагогічна справедливість забороняє ділити учнів на «улюбленців» та «нелюбимчиків». Принаймні особисті симпатії не повинні впливати на успішність студентів. Справедливість — це оцінка моральної зовнішності вчителя та його впливу на учнів, що відповідає реальним заслугам учнів перед колективом. Особливість педагогічної справедливості полягає в тому, що оцінка дії та реакція на нього відбувається на різних рівнях моральної зрілості вчителя та учнів; у цьому, що визначення ступеня об'єктивності переважно залежить від вчителя; у тому, що загальна моральна оцінка є функцією взаємодії сторін із нерівним самозахистом; і, нарешті, у цьому, що педагогічно необхідно запрограмований вчитель не обов'язково знає учнів. В. А. Сухомлинський писав: «Рівність - це основа довіри дитини до вчителя. Але не існує абстрактної справедливості — поза індивідуальністю, поза особистими інтересами, пристрастями, уподобаннями. Щоб бути справедливим, я маю досконало знати духовний світ кожної дитини».

Серед вимог педагогічної етики місце займає професійна цілісність вчителя. Професійна честь визначає норми поведінки вчителів і змушує їх

поводитися відповідно до свого соціального статусу та професії у нестандартних ситуаціях. Вчитель не завжди може поводитися як звичайна людина. Суспільство очікує, що професія вчителя відповідатиме специфічним вимогам з погляду загальної освіти та моральної подобі. Якщо вчитель не виправдовує очікування суспільства, це призводить не лише до втрати особистої гідності, а й погіршення соціальних відносин з учителем. Професійна честь в освіті - це поняття, що виражає не тільки усвідомлення важливості вчителя, а й суспільне визнання та шанування громадськістю його моральних достоїнств та якостей. Педагогічна етика - це повна рівновага між моральною свідомістю та поведінкою вчителя. Всі ці якості повинні бути присутніми у культурі спілкування з дітьми, з будь-якою іншою людиною, у педагогічній тактиці. Вчитель – це не лише професія, а й соціальний статус.

Педагогічна етика, щодо самостійна галузь етичної науки, вивчає особливості педагогічної моралі, уточнює особливості реалізації загальних моральних принципів у сфері педагогічної діяльності, досліджує її функції, специфіку змісту принципів та етичних категорій. Крім того, педагогічна етика вивчає характер моральної діяльності вчителя та моральні відносини у професійному середовищі, розвиває основи педагогічної етики, яка є сукупністю конкретних правил спілкування, форм поведінки, одягу, розроблених у педагогічному середовищі людьми, які професійно займаються підготовкою та вихованням підростаючого покоління.

НУШ передбачає комп'ютеризацію навчального процесу, яка неможлива без формування у викладачів правильних морально-психологічних установок для швидкого впровадження у навчальний процес результатів науково-технічної та педагогічної практики.

Підведення підсумків проведеного заходу.

Самоаналіз виховного заходу

Тема: «Знання – це сила! Педагог – це приклад!»

Тема «Знання – це сила! Педагог – це приклад!» для проведення виховного заходу була обрана мною дуже вдало, оскільки вона завжди актуальна і доцільна для проведення в будь – якій групі. Можна сказати, що всі позиції щодо підготовки і реалізації відобразилися в плані, і всі заплановані заходи в достатній мірі були забезпечені обладнанням.

Метою виховного заходу є розкрити зміст поняття «Педагогіка», показати відмінність ставлення до педагогів у суспільстві, прищепити студентам повагу до цієї професії, сприяти розвиткові критичного ставлення до себе і своїх особистих якостей, терпимості й коректності в спілкуванні з друзями. Попереднього докладного ознайомлення студентів з проблемою виховної години.

Вступну частину розпочато з пояснень мети яку нами було поставлено для визначення етичних і моральних основ професії вчителя, викладача. Студентам було задане запитання – Чи дійсно це особлива професія чи покликання душі?, на яке вони активно почали висловлювати свої міркування.

Реалізація виховної години відбулась у формі етичної бесіди. Викладач підтримував контакт з студентами на протязі всього заходу. Був уважним до їх зауважень, між групою і практикантом не виник бар'єр у спілкуванні, викладач не порушував межу між лекцією і бесідою. Студенти заохочувались до проведення дискусій, в яких не ігнорували кожної думки, всі висловлювали свої думки.

Зміст повністю відповідав меті, мала місце відповідність між метою, методами проведення і віковими особливостями студентів. Досягнуто це було, в першу чергу, завдяки тому, що виховна справа була системною.

Фрагментом виховної справи, що вдався найкраще були ситуації для обговорення – це й не дивно, адже саме в цьому учні мали змогу проявити себе як найкраще. Проте створювали значний шум при обговоренні, кожен

хотів висловитися і перекрикував всіх інших. Та кожного учня було почуто та обговорено саме його ситуацію.

Так, був і елемент новизни: в деякий момент бесіда „повернула” в інше русло, і було зачіплено іншу, не менш важливу, тему – “оплата праці викладача”

Дуже ефективним було використання тестів – кожен студент не лише зміг висловити свою думку, а й зіставити її з думкою інших.

На цій виховній годині студенти були досить активні, не зважаючи на те, що виховна проходила після занять, – сміливо та жваво дискутували.

Випадків негативної поведінки не було помічено.

В загальному, цей виховний захід був підготовлений і проведений досить успішній.

Психолого-педагогічна характеристика групи М2 (М) фізико-математичного факультету ДВНЗ «ДДПУ»

Виконала :студентка факультету ГЕО
спеціальності 011 Освітні,
педагогічні науки
Соколова Аліна Олегівна

Методист: к.п.н. стар. викл. Коркішко А.В.

Група М2 (М) нараховує 20 студентів, з них 11 дівчат та 9 хлопців.

Куратором академічної групи : Стьопкін Андрій Вікторович кандидат фізико-математичний факультет, доцент кафедри математики та інформатики. . Це розумна і водночас весела людина, яка є авторитетом для своїх студентів. Крім того, Андрій Вікторович надає допомогу і підтримку студентам у вирішенні різних проблемних ситуацій.

Відносини між педагогічним колективом і групою складаються рівні, безконфліктні. Студенти з повагою ставляться до викладачів, що працюють з ними.

За віком студенти становлять однорідну групу, вік студентів складає 20-24 років. Група М2 (М) була утворена в 2019 – 2020 р.

Незважаючи на те, що в них вже майже 2 роки навчання позаду, більшість студентів не бачать себе в майбутньому вчителями, багато ще не визначилося зі своїми цілями на майбутнє.

Старостою групи є Кириченко Анастасія. За словами викладачів та замісника декана з навчальної роботи – відповідальна людина, перебування якої на цій посаді відповідає її організаторським здібностям . У всіх одногрупників вона користується авторитетом та повагою.

Можна сказати, що до доручень група М2 (М) ставиться відповідально, за їх виконанням стежить куратор.

Поспілкувавшись з куратором та викладачами, проаналізувавши результати зимової сесії, можна зробити наступний висновок: рівень загальної успішності студентів достатній. У групі 5 студентів отримують стипендію, жоден не має заборгованості.

Працездатність студентів групи під час навчальної діяльності змінюється в такій послідовності: на початку вона підвищується, а потім встановлюється на високому рівні (стійка працездатність) і поступово знижується (розвиток стомлення). На останніх парах розумова робота виявляється малопродуктивною.

Рівень пізнавальної та інтелектуальної працездатності студентів групи м2 (М)на достатньому рівні. З тими, хто прагне здобувати знання, працювати легко, вони старанно готуються до пар. Як правило, зацікавити їх навчальним матеріалом не складно, вони легко захоплюються новими ідеями, завжди готові до сприймання та усвідомлення навчального матеріалу. На

парах активні та уважні. Студенти академічної групи зазвичай не пропускають пар без поважних причин. Навчальна успішність групи знаходиться на достатньому рівні, оскільки більшість студентів до навчання ставиться відповідально. Серед одногрупників відчувається взаємодопомога, взаєморозуміння. Викладачі характеризують групу, як досить спокійну і врівноважену, на порушення дисципліни скарг немає.

Більшість студентів віддають перевагу точним предметам і не дуже люблять предмети непрофільного напрямку, оскільки, за їх словами, вони їм мало що дають і забирають багато часу. Тому серед мотивів навчання провідними для них є: отримувати стипендію та здобути глибокі фахові знання.

У групі є активні та сумлінні у навчанні студенти. До таких належать: Кириченко Анастасія Миколаївна, Македонський Пилип Олександрович, Тищенко Марта Володимирівна, Правдюк Асіят Мішеліївна, Ткаченко Ганна Юріївна.

Студенти 21 групи також приймають активну участь у науковій діяльності факультету: приймають участь у олімпіадах з математики, приймали участь у студентській науково-практичній конференції «Молодих вчених».

До традицій групи відносяться світкування: «1 дзвоника», День Збройних Сил України, «Шевченківські читання», привітання викладачів на День Вчителя і т. ін...

Студенти цікавляться подіями у світі. У більшості вже сформоване особисте бачення процесів, які характерні для України сьогодні, проблем і шляхів їх розв'язання.

З психологічної точки зору група різношарова, але студенти з розумінням ставляться один до одного.

На даний момент офлайн-спілкування студентів групи відбувається не систематично (карантин). Спілкування в групі відбувається за рахунок сучасних форм зв'язку (інтернет, мобільний зв'язок). Звичайною головними темами спілкування є навчання, викладачі, внутрішні та організаційні питання, захоплення.

Дружні зв'язки тісніші у тих, хто має спільні інтереси. Простежується поділ у групі на компанії за спільними інтересами.

Студенти готові підтримувати один одного і, за їхніми словами, не люблять, коли хтось ставить себе вище за інших. Одногрупники вважають себе рівними між собою, що, на мою думку, позитивно впливає на формування між ними дружніх відносин.

Після проведення і відвідування онлайн пар в групі М2 (М), а також спілкуючись зі студентами, можна сказати, що ставлення один до одного в групі є доброзичливим.

Щодо покращення навчального процесу в групі, то можна більше уваги приділяти вихованню самокритичності, пропонувати студентському колективу вирішувати різні педагогічні проблеми, що сприятиме тісному спілкуванню, розвитку поваги до інших та самоповаги.

Аналіз проведеної лекції

У відповідності з розкладом 23.02.2021 р. проведено лекцію з навчальної дисципліни «Професійний імідж викладача вищої школи»

Тема: Невербальний імідж педагога ВШ».

П.І.Б. здобувача Соколової А.О.

Спеціальність 014 Середня освіта (Математика) Курс 2М

Група М Кількість осіб 20 Присутні – 16

Заняття проводилося онлайн на онлайн-платформі Zoom.

Тема лекційного заняття відповідає навчальному плану та навчальній програмі. Студентка-практикантка повідомила тему, мету та план заняття.

Заняття було проведене за наступним планом:

1. Невербальні аспекти професійного спілкування.
2. Просторова структура невербального спілкування.
3. Жести і міміка у професійній діяльності педагога.
4. Тактильні впливи і використання ароматів як дієвий засіб невербального спілкування.

Під час проведення заняття А.О.Соколова дотримувалась чіткої структури та логіки викладу матеріалу. Для активізації пізнавальної діяльності здобувачів наводила цікаві факти в рамках тематики заняття. Для пояснення нового матеріалу використовувала презентаційні матеріали.

Практикантка у доступній формі, забезпечуючи зв'язок із попереднім матеріалом, суміжними дисциплінами, дотримуючись чіткої структури і логіки викладу матеріалу Аліною Олегівною було в повній мірі розкрито матеріал лекції.

Протягом всього заняття відбувався зворотній зв'язок студента-практиканта з аудиторією (здобувачами).

Студент-практикант у доступній формі роз'яснила зміст і основні аспекти невербального професійного спілкування, а також те, яке значення мають жести і міміка у професійній діяльності педагога.

А.О. Соколова вільно володіє даним матеріалом, вміє донести його до здобувачів, акцентувати їх увагу на важливих аспектах роботи.

Кожний етап плану лекції закріплювався за допомогою бесіди. Найкращі відповіді були відзначені високими балами.

У цілому лекція була проведена на високому науково-методичному рівні, усі цілі були досягнуто.

Рецензент _____ доц. О.Г.Коркішко

Аналіз проведеного практичного заняття

У відповідності за розкладом 16.03.2021 р. проведено практичне заняття з навчальної дисципліни «Професійний імідж викладача вищої школи»

Тема: Технології іміджування

П.І.Б. здобувача Соколова А.О.

Спеціальність 014 Середня освіта (Математика) Курс 2М

Група (М) Кількість осіб 20 Присутні – 17

Заняття проходилося онлайн на онлайн-платформі Zoom.

Практичне заняття почалося без психологічних і технічних ускладнень.

Практикантка оголосила тему практичного заняття і питання, які було подано для обговорення. Хід заняття відповідав основним вимогам його проведення та організації навчально-пізнавальної діяльності .

О.А. Соколова методично грамотно розподілила навчальний час, правильно нормував його. Варто відмітити, що коригування деяких питань адаптувалися до умов (на платформах Moodle та Zoom) .

У ході заняття було використано та розкрито основні питання, мотивуючи це необхідністю засвоєння матеріалу; використано всі переваги усного викладу, акцентування на основних і найбільш важливих положеннях; дано поради студентам щодо практичного застосування теоретичних знань.

Плідні дискусії стали атрибутом даного практичного заняття.

Заняття було проведено на високому науковому-методичному рівні відповідно до загальних стандартів викладання у ВШ.

Слід також відмітити, що студенти були досить добре підготовлені, володіли термінологією та відзначилися обізнаністю.

О.А. Соколовою було опрацьовано багато додаткових джерел (нової літератури з даної теми, відеороликів. У кінці заняття, було зроблено висновки студентами та самим практикантом, висновки були точні та узагальнюючі.

Під час проведення заняття майбутній викладач давав завдання для самостійної роботи, після завершення виконання яких було проведено обговорення отриманих результатів. Проведення заняття базувалося на виконаних здобувачами завданнях самостійної роботи, які було задано на відповідній лекції.

Стиль викладення практичного заняття можна охарактеризувати як достатньо емоційно насичений, демократичний. О.А. Соколова відчувала настрій у групі, налаштованість на сприйняття навчального матеріалу, вдало володіла аудиторією та активізувала їх професійні здібності.

Практичне заняття було проведено достатньо ефективно. Протягом заняття здобувачі активно долучалися до обговорення навчального матеріалу. Під час проведення заняття було використано технічні засоби навчання, що дозволило здобувачам більш чітко зрозуміти та засвоїти навчальний матеріал, закріпити мовленнєві навички.

Отже, заняття пройшло на достойному рівні, мета, завдання та цілі, які ставив практикант були реалізовані.

Рецензент кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи Гарань Н.С.

Звіт
виробничої асистентської та науково-дослідної практичної
підготовки
здобувачки другого (магістерського) рівня вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
заочної форми навчання Соколової Аліни Олегівни

Виробнича асистентська та науково-дослідна практична підготовка в онлайн форматі стала для мене досить складною, адже проходила вона в дистанційній формі. Не зважаючи на дані обставини вона збагатила мене новим досвід і підвищила впевненість в собі.

Під час проходження практики мною було виконано всі поставлені завдання. Вони полягали: у розробленні планів занять, дидактичних і методичних матеріалів відповідно до вимог робочих навчальних програм дисциплін, за якими поводитись освітня діяльність; підготовці та проведенні лекційних і практичних занять, виховної роботи в академічній групі, складанні плану виховної роботи куратора академічної групи, проведенні дослідження за обраною науковою темою тощо.

Під час підготовки до занять мені потребувало залучення великої кількості навчально-методичної, літератури, вивчення науково-педагогічного досвіду, вміння працювати колегіально. Значну допомогу в проведенні занять мені надавали керівники практики – Коркішко А.В., Шайда Н.П.

Об'єм проведеної роботи: онлайн відвідування та проведення лекцій, практичних занять, виховних заходів, підбір психодіагностичних методів і методик, спрямованих на психолого-педагогічне вивчення групи, проведення психолого-педагогічного дослідження студентської академічної групи, підготовка доповіді для науково-практичної конференції ДВНЗ «ДДПУ».

Труднощі, які виникли в роботі у проведенні занять, з викладачами, академічною групою: карантинні обмеження.

За час проходження практики я отримала нові вміння та навички: вмінням професійно спілкуватися зі студентською аудиторією та колективом викладачів; оволоділа вміннями організації основних форм освітньої діяльності викладача ЗВО, навичками викладання навчальних дисциплін у ЗВО, знаннями щодо оформлення документації, складання конспекту лекційних і практичних занять, тощо.

Виробнича асистентська та науково-дослідна практика виявила слабкі сторони моєї теоретичної підготовки та надала вектори мого подальшого вдосконалення. Я вважаю за необхідне, постійно працювати над підвищенням своєї професійної майстерності, оновлювати знання та вміння для активного засвоєння сучасних досягнень Науково-педагогічної думки.

Загальні висновки, рекомендації та пропозиції: в цілому мої враження щодо практичної підготовки, можна вважати, позитивними. На мою думку практика підготовлена та проведена на високому рівні.

«26» березня 2021 р.

Соколова А. О.